Цана асобнага нумару 20 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 5 (152) Вільня, Субота 14 Студзеня 1928 г. Год IV.

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Зямля сялянству бяз выкупу!

АДРЭС РЭДАКЦЫІ І АДМІНІСТРАЦЫІ:
Вільня, Вострабрамская вул. № 8, кв. 1.
(Wilno, ulica Ostrobramska Nr. 8, m. 1).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадз. апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12-ай да 2-ой гадзіны.

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу.
Беларуская палітычная, грамадзкая, літэратурная і гаспадарчая газэта.
— ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ. —

ПАДПІСКА:
На адзін месяц — 1 злоты, на тры месяцы — 2 зл., на шэсьць месяцаў — 4 зл., на год — 8 зл.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад Рэдакцыі.

Канфіската „Сял. Нівы“.

По загаду камісара ўраду на м. Вільню № 4 (151) „Сял. Нівы“ канфіскаваны за гэтакія артыкулы і заметкі: „Вокам па сьвеце III“, „Мітынг у Пліса“, „Спрэчкі аб Вільні“ і „Прадвыбарныя салаўі“.

Гэтая канфіската тым балючай адчуваецца, што мы не маглі своечасна напомніць нашым выбаршчыкам аб чарговым іх заданьні—аб праверцы сьпіскаў у абвадовых камісіях.

І яшчэ раз.

Ад таго часу, калі былі абвешчаны выбары, уцякло ўжо многа вады. Заварушыліся палітычныя групіроўкі, замаячыліся асобныя рознакаліберныя дзеячы і пашло рваць... І вось, аб тым хочацца нешта сказаць.

Ня гледзячы на тое, што паўстаюць рыбалоўцы, каб муціць масы, а з іх хапаць сабе рыбкі пры выбарах у Сойм, усе яны ня маюць абсалютна нічога рэальнага. Усе тыя шопкі, якія майструюцца на выбары, безумоўна разьвеюцца... Запраўднасьць зьмяце іх з абліча палітычнай дзеяльнасьці. Астануцца толькі дзьве рэчы, калі можна гэтак назваць, тыя выбарныя групіроўкі, якія намячаюцца цяпер. Як здаровы і магутны арганізм Беларускае Выбарнае Аб'яднаньне, што ідзе з блёкам нацыянальных меншасьцяў і тая камбінацыя, якую вытварае цяпер „Думка Працы“, вось дзе асновы, якія безумоўна маюць значэньне і будуць мець, калі пойдуць шляхам аб'яднаньня, а не разьбіваньня жывых і творчых сілаў Беларускага Народу.

Першая з гэтых групіровак — Бел. Выбарнае Аб'яднаньне ідзе толькі шляхам зьбіраньня ў адно ўсіх беларускіх дзеінікаў, а вось другая групіроўка, а імена з „Думкі Працы“ толькі дзеліцца... Яшчэ ўсё распадаецца...

Мы ўжо пісалі, што яна падзялілася на пяць паасобных кірункаў, з якіх адзін, на чале з б. паслом Сабалеўскім прыстаў да Беларускага Аб'яднаньня. Рэшта-ж яшчэ ўсё робіць камбінацыі. Чым яны кончацца—ня ведама, але-ж само-сабою разумеецца, што гэта не карысна для беларускае справы.

Нядаўна адбыўся зьезд выбаршчыкаў. Гэты зьезд выяўляў сабою волю Беларускага Народу. І вось зьезд вынес пажаданьне, каб яшчэ раз, паміма нашага „першага кроку“, запрапанаваць таму адламу беларускае палітычнае групіроўкі, якая зарганізавана каля газэты „Думка Працы“, прыстаць да Аб'яднаньня. Пажаданьні зьезду зьяўляюцца для нас законам. І вось, выконваючы гэты закон, мы пішам гэтыя радкі.

Робячы ўгоду з польскімі дзейнікамі, якімі фактычна кіруе ўсё той-жа Ваявудзкі, вы, паны з „Думкі Працы“, наражаеце тых, хто пойдзе за вамі на новыя страшныя рэчы, бо што зьяўляе сабою ваявудчына?

Магутны ўзрост Беларускага Адраджэньня вельмі трывожыць польскія палітычныя колы, якія рахавалі на зьнішчэньне Беларусаў.

У мэтах ратаваньня польскасьці на землях Беларусі і пашырэньня польскасьці сярод беларускіх гушчаў, яны, гэтыя Ваявудзкія ідуць на розныя штукі.

Рэч ясная, што пэпэзоўцы і вызваленцы збанкрутавалі... Ну дык вось што! Ваявудзкі, Заштаўт, Дзедзюль выступілі з новым намерам. Выставілі лявізну, каб на гэты кручок захапіць беларускага выбаршчыка, а цераз гэта ўтрымаць палітычнае жыцьцё нашага краю ў сваіх руках і кіраваць, як ім захочацца. Ці-ж патрэбна гэта Беларусам?

Вось гэта і ёсьць—ваявудчына!...

Але-ж гэта ня ўсё, бо ёсьць яшчэ адваротны бок мэдалю. Кампанія Ваявудзкага вядзе адкрытае змаганьне з беларускім нацыянальным рухам. А ў выніку гэтага мы відзім, што некаторыя, з пасярод беларускіх дзеячоў, сядзяць за вастрожнымі кратамі.

Цяпер, дык хіба ўжо даволі ясна, што толькі правакатарская і дэфэнзыўная дзейнасьць Ваявудзкага і кампаніі стварыла Грамаду, каб цераз гэта выявіць беларускія дзейныя адзінкі, ды пасьля гэтага ізаляваць, вырваць іх з масы!...

Дык няўжо-ж пасьля таго, што сталася ў выніку дэфэнзыўна-правакатарскай працы Ваявудзкага, яшчэ трэба далей з ім сябравацца, каб ізноў сталася тое самае?

Чалавек на сваіх перажываньнях вучыцца, чалавек можа памыляцца, але-ж ня можа ён аддаваць сам сябе ў рукі сваіх ворагаў. Праўда, была памылка і з Грамадою. Ваявудзкі стварыў яе, разьбіў яе і пасадзіў у вастрог кіраўнікоў. Ну, але-ж той хто астаўся, дык павінен навучыцца!?...

Аднак-жа мы відзім, што вы, кіраўнікі „Думкі Працы“ не навучыліся. Вы ізноў творыце блёк і аддаеце сябе на ласку ваявудчыны.

Вось у імя таго, каб ратаваць ад правакацыі некаторыя здаровыя беларускія адзінкі, якія прыстаюць на польска-ваявудзкія ўгоды, толькі дзякуючы якому-небудзь незразуменьню, мы яшчэ раз прапануем:

Адкіньце ўгоду з Ваявудзкім і самкнеце беларускі фронт. Запоўніце тую шчарбіну, якую вы стварылі і цераз якую праходзяць варожыя да беларускасьці сілы і задаюць удары Беларускаму Народу з усіх бакоў...

Слова за вамі!

Скарга.

ВОКАМ ПА СЬВЕЦЕ.

IV.

Амэрыканска-францускія перагаворы аб вечным спакоі (міры) зацікавілі ўвесь сьвет. Аднак-жа, як можна заўважыць, дык самыя перагаворы кончацца нічым, бо дагаварыцца аб гэтакай капітальнай (вялікай) справе вельмі цяжка. Чым закончацца гэтыя перагаворы, ня ведама. Але-ж і дагадвацца ня трэба, бо якія-б дагаворы не пісаліся, дык усяроўна яны астануцца толькі кавалкам паперы.

Цяпер ізноў паўсталі гутаркі аб адной справе, якая зьяўляецца вечна актуальнаю, гэта — ваенная кантрыбуцыя (даніна), якую плаціць Нямеччына тым дзяржавам, якія яе перамаглі ў сьвятовай вайне.

Агулам Нямеччына павінна заплаціць сваім пераможцам 132 мільярды залатых нямецкіх марак (адна марка прыблізна раўняецца двум польскім злотым). Гэта страшэнна вялікая даніна, якую Нямеччына хутка заплаціць няможа. Калі Нямеччына будзе плаціць стольк, колькі плаціць цяпер, дык гэты плацеж працягнецца аж сто гадоў. Зьява дзівосная!..

Дык і ня дзіва, што Нямеччына ўвесь час стараецца аб тым, каб як небудзь хоць часткава зьменшыць гэтую, наложаную на яе пераможцамі, вялізарную даніну. Некаторыя дзяржавы разглядаюць справу прыхільна, некаторыя хацелі-б распачаць аб гэтым гутаркі, але-ж Францыя, дык вельмі працівіцца. І праўда, яна на гэта мае асобыя факты. Справа ў тым, што Францыя павінна плаціць даўгі Англіі і Амэрыцы, тыя даўгі, якія зрабіла ў часе вайны.

Як ведама найбольшая частка ваеннага цяжару лягла на Францыю. Гэта на яе тэрыторыі і адбываліся самыя страшэнныя бойкі, гэта Францыя выставіла ўсе свае сілы на абарону сябе і другіх ад Нямеччыны. Кажу другіх, бо фактычна, хоць вайна распачалася з Францыяй, аднак-жа Нямеччына балей пагражала Англіі як Францыі. Гутарка ідзе аб сусьветнай гэгэмоніі. Францыя да вайны займала ў сусьвеце хоць не апошняе, але-ж не найгалаўнейшае месца. Англія, вось кіраўнік сусьветнае палітыкі да вайны. Захапіўшы найбольш і найлепшыя землі і стварыўшы магутны флёт, Англія запраўды панавала над усёю Зямлёю. Але-ж апошнімі даваеннымі часамі вельмі шпарка ішла ў гару Нямеччына. Буйны рост сілы Нямеччыны пагражаў Англіі перамогаю. Гэтакім парадкам, Англія магла страціць панаваньне над Зямлёю. Вось чаму Англія шукала якое-небудзь магчымасьці, каб аслабіць Нямеччыну. Англіі ўдалося аб'яднаць амаль-што ўвесь сьвет і выставіць яго на барацьбу з Нямеччынай. Дык вось знача: Нямеччына пабіта і абезсілена, але-ж яна жыве і хутка папраўляецца пасьля тых udараў, якія ёй задала вайна. А яе былыя праціўнікі, галоўна Францыя, дык ня глядзячы на тое, што атрымоўвае даніну ад Нямеччыны, ніяк ня можа вылезьці з тэй ямы, у якую яе кінула вайна.

Францыя прынясла найбольш ахвяраў Молаху вайны і як бачым, дык за чужую справу: за магутнасьць Англіі. Англія-ж пераважна давала сваім саюзьнікам на вайну грошы, якія залічвала як доўг і цяпер спаганяе з працэнтамі. І ня гледзячы на тое, што паставіла Францыю ў цяжкае палажэньне, Англія здаецца трохі згаджаецца на тое, каб параглядзець справу аб данінах належных ёй і іншым яе сябрам-саюзьнікам на сьвятовай вайне. А чаму? Ды толькі таму, што панаваньню Англіі над сьветам ідзе новая пагроза і ўжо з двух бакоў: ад Амэрыкі і СССР. (Савецкае Расеі). Амэрыка пагражае Англіі сваей фізычнай сілай, а СССР. ідэалёгіяй камунізму. А калі так, дык Англія стараецца забясьпечыцца прыяцельствам з некаторымі сваімі бліжэйшымі суседзямі, а нават на колькі магчыма імкнецца да таго, каб стварыць проці-савецкую, ды проці амэрыканскую коаліцыю (аб'яднаньне), каб гэтакімі камбінацыямі адхіліць пагрозу і далей трымацца на сваім першарадным становішчы.

З гэтых некалькі словаў ужо можна бачыць, што паміж Англіяй і Амэрыкай існуе маленькае непаразуменьне. У чым-жа справа, ці праўдзівей сутнасьць англо-амэрыканскага непаразуменьня?

Трэба ведаць, што Амэрыка зьяўляецца цяпер самаю багатаю дзяржаваю на абшарах зямлі. І таксама трэба ведаць, што гэтае багацьце Амэрыка сабрала дзякуючы сваей шырокай прамысловасьці. Амэрыканская прамысловасьць вытварае многа тавараў, якія трэба прадаваць і то прадаваць заграніцаю...

Калі-ж прадаваць толькі на сваім унутраным рынку, дык ня будзе ходу прамысловасьці, а дзеля гэтага прамысловасьць можа панізіцца, што выкліча крызіс і эканамічны ўпадак. Дзеля гэтага, каб утрымаць свае эканамічна-гаспадарчае палажэньне на сучасным роўні Амэрыцы патрэбна свабода марэй. Трэба, каб яна вазіла свае тавары ў кожным часе туды, куды ёй хачацца. Аднак-жа гэтая вольнасьць можа і ня быць. На гэта маем прыклад з сусьветнай вайны.

Англія, маючы магутны флёт абвясьціла блёкаду Нямеччыне. Яна не дапусьціла, каб прывозіліся ў Нямеччыну, якія колечы рэчы морам. У такім выпадку можа ўцярпець Амэрыка ці праўдзівей, яе прамысловасьць. Тагды, Амэрыка палічыла, што неабходна пабіць Нямеччыну, а цяпер, яна рахуе на тое, што трэба мець сілу, каб бараніць сябе ў кожным часе і выпадку.

Дык з гэтага вынікае, што Англія і Амэрыка на перасьпех стараюцца запанаваць над марскімі водамі. Вось дзе і прычына іх непаразуменьняў. Чым гэта кончыцца і як вырашаецца і як вырашыцца — гадаць ня буду, толькі скажу, што справа пахне кепскім. Магчыма што і тут дойдзе да крывавых разрахункаў.

Для гэтага прыточым гэтакі прыклад. Да таго часу ў вульлі сярод пчолаў лад і парадак, пакуль ёсьць адна матка. Як толькі зьявіцца другая, дык ужо дзьве пані палажэньня ня могуць пагадзіцца. Канчаецца тым, што не бяз спрэчак, адна пакідае вулей. Таксама і тут.

Пакуль-што Англія была „каралеваю над марамі“, але-ж цяпер да гэтага прэстолу мае прэтэнсіі новая „каралева“ — Амэрыка. Ясна, што цераз гэта і паўстаюць паміж імі, праўда, тымчасам ціхія, але-ж значныя спрэчкі.

Вось больш менш і ўсё, што заўважыла вока на палітычным небасхіле нашага сьвету. Сёньня абмінаем справу Англо-Савецкага непаразуменьня, але-ж думаем забраць у гэтай справе голас іншым разам.

Наагул можна сказаць, што на сьвеце ўвесь час ідуць перагаворы паміж паасобнымі дзяржавамі, падпісваюцца дагаворы аб згодзе і паразуменьні, але-ж з-за плеч усіх гэтых камбінацыяў выглядае абліча Молаха—крывавага бога вайны. У палітычным жыцьці паасобных дзяржаваў існуюць гэтакія супярэчнасьці, што няўхільна вядуць да ваенных разрахункаў. Усім добра ведама, што Нямеччына будзе шукаць спосабу, каб пазбавіцца ад даніны, Амэрыка будзе імкнуцца да запанаваньня над марскімі водамі, а Англія будзе старацца, каб астацца „каралеваю марэй“ і г. д. Вось гэта толькі тое, што найперш папалася, але-ж гэтага даволі, каб даказаць, што непаразуменьні паміж дзяржавамі ёсьць і дабра яны не абяцаюць.

Як нам думаць аб вайне? Пытаньне на якое адказаць нельга, бо ня можна.

Зыркі.

Спраўджайце сьпіскі выбаршчыкаў.

Ад 2-га студзеня ўва ўсіх выбарных камісіях выстаўлены сьпіскі асобаў, маючых права галасаваць пры выбарах у Сойм і Сэнат.

Абавязкам кожнага Беларуса ёсьць выявіць сваю волю пры выбарах цераз падачу голасу ў выбарную урну.

Калі хочаце, каб над Беларусам ня было нацыянальнага ўціску,

Калі хочаце, каб ня было абшарніцкага ўціску над малазямельнымі і беднымі сялянамі-Беларусамі, каб ня было калёнізацыі беларускіх земляў асаднікамі,

Калі хочаце, каб ня было ўціску фабрыкантаў і прадпрыемцаў над работніцкім людам,

Калі хочаце беларускіх школаў, зьмяншэньня падаткаў і інш.,

Дык, грамадзяне Беларусы, павінны да 15-га студзеня ў памешканьні сваей абвадовае (раённае) выбарнае камісіі

спраўдзіць,

ці ўпісаны ў сьпіскі вашы прозьвішчы, прозьвішчы вашае радні, сваякоў, знаёмых, ці вашыя прозьвішчы не перакручаны ў сьпіску;

спраўджайце,

маючы на руках пашпарт, ці мэтрыку, або легітымацыю.

Калі заўважыце, што вас памінулі, што вашыя прозьвішчы перакручаны—зараз-жа патрабуйце, каб вас упісалі, або перапраўлялі памылку.

Помніце, што сьпіскі выложаны для перагляду толькі да 15 студзеня.

Дык не адкладайце, не чакайце, а зараз-жа спраўджайце!

Выбарная фільма.

Беларускі Цэнтральны Аб'яднаны Выбарны Камітэт месьціцца ў м. Вільні, Вострабрамская вул. 8—1. Па гэтаму адрэсу, усе зацікаўленыя выбарнымі справамі, павінны зьвяртацца.

„Добрыя пасьпехі РНО."

На 4 г. студзеня РНО (Русское Народное Об'единеніе) ладзіла мітынг у кіно „Эдысон". Ня гледзячы на шырокую рэклямацыю на мітынг зьявілася толькі самых два прамоўцы і тры асобы. Мітынг не адбыўся. Вось якія пасьпехі РНО.

Шапель—паліт-комік іграе жарт-камэдыю

Б. пасол Антоні Шапель, які прайшоў у Сойм ад польскага „Вызваленьня", працуючы ў Сойме заўсёды салідарызаваўся з польскімі партыямі. У той час, як беларускіх паслоў выкідвалі з Сойму і штрафавалі за пратэсты проці шкоднае беларускаму сялянству ўставы аб парцэляцыі і асадніцтве, дык п. Шапель спакойна падаў свой голас за ўставу, а цяпер, калі надышоў час выбараў, дык каб пралесьці ізноў у Сойм, ён пачаў кідаць манлівыя лёзунгі.

І нават хоча склікаць зьезд, але-ж як вынікае ўжо з самай адозвы, дык п. Шапель хоча да некага далучыцца. Ну і пэўна да таго, хто дае магчымасьць вясьці баламутную працу.

Зямля бяз выкупу для мясцовага сялянства. Гэтак гавора п. Шапель цяпер, забыўшы тое, што мясцовае сялянства асталося без зямлі, бо дзякуючы тым уставам, за якія галасаваў і Шапель, мы маем вайсковых асаднікаў, ды цывільных калёністых.

Дык вось якую і як іграе жарт-камэдыю паліт-комік п. Шапель!

Беларускі выбарны камітэт у Глыбокім.

У м-ку Глыбокім засваваны паватовы камітэт Беларускага Аб'яднанага Выб. Камітэту Блёку Нацыян. Меншасьцяў.

Сяляне і сялянкі! Па ўсякія інфармацыі ў выбарных справах прашу зьвяртацца ў вышэй пададзены камітэт. Камітэт месьціцца на Ломжынскай в. № 20. Старшыня камітэту Я. Аніськовіч.

Рэгістрацыя сьпіскаў.

7 студзеня ў Дзяржаўную Выбарную Камісію пададзены 5 кандыдацкіх сьпіскаў. Сьпіскі гэтыя пададзены ад Блёку супрацоўніцтва з урадам, сьпісак атрымаў на рэгістрацыі № 1, ад Польскае Партыі Сацыялістых № 2, ад „Вызваленьня" № 3, ад „Бунда" № 4 і ад „Поалей Сіон" № 5.

Для цікаўнасьці скажам, што на сьпіску № 1 (Блёк супрацоўніцтва з Урадам) фігуруюць між іншымі цяперашнія міністры: праф. Станевіч, ген. Складкоўскі і Марачэўскі.

Мітынгі.

(З Дзісьненшчыны).

2 студзеня ў м-ку Германавічах, а 3 студзеня ў м-ку Лужках, Дзісьненскага павету адбыліся мітынгі Беларускага Аб'ядн. Выбарн. Камітэту Блёку Нац. Меншасьцяў. На мітынгах было шмат сялянаў і сялянак, якія ўважна слухалі прамоўцаў гр. гр. Я. Аніськовіча і А. Краўчонка. Прамоўцы яскрава высьвятлялі баламуцтвы і ашуканствы польскіх „лявіцовых" партыяў „Вызваленьня" і ППС і сучасныя балячкі беларускае вёскі, заклікаючы ўсіх пад сьцяг „Сялянскага Саюзу". Як прамовы так і кінутыя лёзунгі: Няхай жыве Незалежная Беларусь, Няхай жыве Беларуская Сялянска-Работніцкая Ўлада, няхай жыве выбарны К-т Блёку Нац. Меншасьцяў—сялянамі і сялянкамі былі нагароджаны бурнымі энтузыястычнымі воплескамі.

Раздаваную прамоўцамі літэратуру—сяляне і сялянкі надзвычай дружна разьбіралі і многія асабіста дзякавалі прамоўцам за яе.

4 студзеня, адбыўся мітінг у м-ку Плісах, дзе выступаў з прамовай гр. Краўчонак. Мітынг закончыўся воплескамі на чэсьць Беларускага Сялянскага Саюзу, Беларускага Цэнтральнага Аб'яднанага Выбарнага Камітэту і лёзунгаў кінутых прамоўцай.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву".

Жыды і выбары.

Газэта „Гайнт" 8 г. студзеня зьмясьціла вычарпаючую справаздачу з газэтнай канфэрэнцыі ў Цэнтральным Жыдоўскім Выбарным Камітэце пры блёку нацыянальных меншасьцяў у Варшаве. П. Грунбаум палемізаваў з праціўнікамі блёку і сьцьвердзіў, што самай салідарнасьці мяшчанскіх групаў ня хопіць на тое, каб яны атрымалі пасольскія мандаты. Пры апошніх выбарах у Мястовую Раду „Бунд" здабыў значную лічбу галасоў дзеля таго, што сіяністы злучыліся з „Агудаю". Пасьля абвяшчэньня дэкрэту аб выбарах, пачаліся гутаркі аб блёку. З Украінцамі справа ішла трохі трудней, бо частка польскае прэсы пасьля працэсу Шварцбарда старалася падбураць Украінцаў проці Жыдоў. Украінцы аднак-жа адсунулі гэтыя труднасьці і адказалі згодаю на блёк.

Перад падпісаньнем блёку сіяністы паразумеваліся з народнікамі і дэмакратамі, рамесьнікамі і гандлярамі. П. Трускер, чалавек пачцівы прызнаўся адкрыта, што няведае чаму аддаць пяршэнства: датрыманьню цэласьці гандлярскай арганізацыі, ці блёку нацыянальных меншасьцяў. П. Васьліцкі меў іншыя тэндэнцыі. П. Прылуцкага прынцыпова мы не хацелі, бо ня хочам уваскрашаць палітычных трупаў. „Агуды" не хацелі мы дзеля таго, што яна хацела здабыць мандаты з нашай дапамогаю, каб пасьля змагацца з блёкам і сіяністамі.

Досьледы пераканалі нас, што далейісьці нельга. П. Грунбаум думае, што блёк правядзе 15—18 жыдоўскіх паслоў, „Агуда" 1 мандат пры сумліўным другім. П. Грунбаум адзначыў, што ў бягучым тыдні зьявіцца маніфэст да нацыянальных меншасьцяў і выказаў перакананьне, што ўсе меншыя групы прылучацца да блёку нацыянальных меншасьцяў.

ГРАМАДЗЯНЕ БЕЛАРУСЫ!

Ад 2 да 15 г. студзеня, у абвадовых выбарных камісіях выстаўлены дзеля прагляду сьпіскі тых, хто мае права галасаваць пры выбарах.

Ідзеце і даведайцеся, ці вы і вашыя знаемыя упісаны у тыя сьпіскі! Калі не упісаны, дык падавайце заявы, каб вас упісалі у сьпіскі выбаршчыкау.

У Сойм мае права галасаваць кожны мужчына і жанчына, калі мае ужо поуных 21 год, а у Сэнат—калі мае таксама поуных 30 гадоу.

Як вызначаюцца абводы галасаваньня.

Паводле выбарнага закону (Дз. Уст. Р. № 66—22) абводы галасаваньня павінны ўстанаўляцца наступным парадкам.

Арт. 12. Адміністрацыйная ўлада І інстанцыі праводзе падзел на абводы галасаваньня, назначаючы адначасна выбарную кватэру, памагчымасьці пасярэдзіне кожнага абводу, зважаючы на тое, каб у сувязі з мясцовымі адносінамі магчыма роўнамерна аблягчыць усім выбаршчыкам карыстаньне з права выбіраньня, апрача таго прытрымліваючыся наступных варункаў:

1. Каб ніводзен абвод не лічыў больш за 3000 жыхараў.

2. Каб ніводзен выбаршчык ня меў з кватэры да выбарнага памешканьня далей чымся 6 кілямэтраў.

3. Каб не тварылі абводаў, якія складаліся-б з рожных валасьцей, а таксама і іх частак.

Далей, у законе гаворыцца, што адступленьне ад гэтых варункаў дапускаецца толькі з прычыны невыканальнасьці.

Так справа вызначэньня абводаў галасаваньня вырашана законам. Аднак у практыцы спатыкаем нешта зусім іншае.

У абводах галасаваньня з беларускім насяленьнем нарушаецца закон.

Якраз выбарныя памешканьні на перакор закону, вызначаюцца не пасярэдзіне кожнага абводу, а на самым краю, апрача таго на кожны абвод, замест 3 тысяч жыхараў налічаецца да 6 тысяч жыхараў. Незалежна ад гэтага замест таго, каб ніводзен выбаршчык ня меў больш за 6 кл. да выбарнага памешканьня, гэтая адлегласьць даходзе да 15 клм.

Вось прыклады:

У Гарадзейскай валасьці, Несьвіскага павету, якая мае 36 вёсак з жыхарствам да 15 тысяч, мае толькі дзьве выбарныя Камісіі, пры гэтым гэткая Камісія адна ў Гарадзеі, другая—у адступе толькі 2 клм. ад Гарадзеі.

Дзеля таго, што сама Гарадзея ляжыць на самым краю, а ўся валасьць раськінута на 15 вёрст, дык у выніку выходзе, што далейшыя вёскі маюць да 15 клм. да памешканьня выбарнай Камісіі, на кожны абвод прыпадае да $7^1/_2$ тысяч жыхараў.

Другі факт:

14 сьнежня 1927 г., у Касьцянеўскай валасьці, Вялейскага павету п. староста ў прысутнасьці валасной рады дзяліў абшар валасьці на выбарныя раёны. Пан староста рабіў гэны падзел, а валасная рада толькі... назірала. Які гэта быў падзел і з якімі мэтамі ён праводзіўся п. старастаю сьведчыць наступнае:

У адзін абвод (раён) пан староста выдзяліў гэткія насельніцкія пункты: вёску і фальварак Увашынавічы, вёскі Сліркі, Клаўсі, Несьцяркі, Рабунь, Дзераві, Сасенку і вёску і фальв. Асташкова. Для гэных вёсак месцам галасаваньня п. староста назначыў вёску Сосенку, якая ляжыць на самым краю абводу. Самая бліжэйшая вёска да Сосенкі—Рабунь (4 кілёмэтры), а ўсе апошнія ў адлегласьці ад 8 да 9 кілёмэтраў...

Некаторыя з сяброў валасной рады прасілі п. старасты вызначыць для гэных вёсак месца галасаваньня ў вёсцы Сліркі, якая ляжыць на сярэдзіне абводу, усе другія вёскі ад яе ў адлегласьці ад 2 да 3 клм. і толькі Рабунь у 5, ды Сосенка ў 7 кілёмэтрах.

На гэную просьбу п. староста толькі сказаў, што можа паглядзіць і зьменіць... калі ня будзе позна.

Дык вось як робяць нашыя паны, старасты. Вось як праводзяць у жыцьцё выбарны закон, вось як дбаюць, каб жыхары пры галасаваньні не трацілі дарма часу, вось як палягчаюць яму споўніць грамадзянскі абавязак!

Проці такога стану рэчаў трэба падаваць пратэсты ў акружныя выбарныя камісіі.

Пісьмо ў Рэдакцыю.

Рэдакцыя „Сялянская Ніва" атрымала пісьмо наступнага зьместу:

Да ведама Беларускага Цэнтральнага Аб'яднанага Выбарнага Кімітэту ў Вільні, Вострабрамская 8—1.

Вяртаючыся дамоў з Беларускага Прадвыбарнага Зьезду 28/XII 1927, мяне па дарозе арыштавалі патрулі пагранічнае стражы і загналі на стражніцу (К. О. П.). Тут мяне бадаў капраль і так моцна біў па галаве, што я амаль ня страціў прытомнасьці і змушаны быў прызнацца, што я езьдзіў на Зьезд. Пры рэвізыі забралі ў мяне: газэты „Праваслаўная Беларусь", „Сялянскую Ніву", „Беларускую Крыніцу", „Выбарныя інструкцыі", білет на ўход і пісьмо.

Пры „баданьні" называлі мяне камуністым, кажучы, што я служу за грошы і распаўсюджываю камуністычную літэратуру і газэты.

Са стражніцы мяне ськіравалі ў „Кампанію" ў Дуброве, з „кампаніі" перадалі ў „баон" у м-ка Краснае, адгэтуль перагналі ў паліцыю тайную, а апошняя—у Староства. Староства мяне звольніла, а што далей будзе няма ведама. Дык вось, паважаныя паслы, колькі я перацярпеў і холаду і голаду. Арыштавалі мяне 29 сьнежня, а выпусьцілі 2 студзеня. З пашанаю Я. Грышэль.

Што дзеецца ў сьвеце?

Золата, золата...

Французкі ўрад доўга вёў перагаворы з урадам Злучаных Штатаў Паўночнай Амэрыкі аб пазычцы залатых даляраў... Перагаворы ўкаранаваліся пасьпехам, 7 студзеня залатыя даляры лікам на 10 мільярдаў ужо прывезены ў-ва Францыю. Некаторыя польскія газэты подрабязна апісываюць як і ў якой гадзіне прыплыў карабель у французкую гавань, як і пры якіх абставінах выладоўвалі золата і перавозілі ў скарбец Французкага Банку.

Атрыманае золата важыць 20 тоннаў (1220 пудоў).

Паводка ў Англіі.

7 студзеня выступіла з берагоў рака Тэмза. Бульвары і ўзбярэжныя трамвайныя лініі заліты вадою, каторая пранікнула нават у нізавыя памешканьні ангельскага парлямэнту. У гэтых памешканьнях утапілася некалькі чалавек. Паміж жыхарства паўстаў вялікі перапуд. Загінула 17 чалавек.

Адначасна з навадненьнем шалела бура, каторая пазрывала стрэхі і разбурыла некалькі дамоў. Лік забітых і раненых ня высьвяняны.

Выбухі.

У апошнія часы здарыліся выбухі пацягнуўшыя за сабою чалавечыя ахвяры.

У фабрыцы ванглінаў у Бэрліне вынікам выбуху катла разбурана часьць гмаху, ў якім месьцілася фабрыка. З пад грузаў выцягнута 18 забітых і 28 раненых чалавек.

У Краснодары (СССР) выбухам да шчэнту разбурана парахоўніца. Ёсьць 11 чалавечых ахвяраў.

У Лёндане ў выніку выбуху бэнзыны згарэў самаход, які вёз выбуховыя матэр'ялы. Шофэр згарэў, 5 другіх асобаў атрымалі цяжкія раны.

Ў-ва Францыі каля Авіньёну ў фабрыцы штучных агнёў выбухам зьніштожана часьць фабрычнага будынку, пры чым 3 асобы забіта і некалькі ранена. У Бэрліне 5—І выбухам разбураны адзін дом, у выніку якога 7 чалавек ранена, а 8—забіта.

Плян Паркера і заява Богаро.

У 1928 годзе мае быць перагляд пляну Дауса, па якому плата для Нямеччыны была акуратна ўстаноўлена да 1928 году. Пасьля гэнага Нямеччына штогодна павінна была плаціць па 2,5 мільярдаў марак для спагашаньня яе рэпарацыйных платаў. Але аб тым, дакуль Нямеччына павінна выплачываць рэпарацыйны доўг і якая сума грошай павінна быць выплачана Нямеччынаю ў лік гэнага доўгу—у пляне Дауса няма азначанасьці.

Як пішуць замежныя газэты, агент па рэпарацыйных платах, амэрыканец Паркер Гільбэрт, апрацаваў плян для ліквідацыі ўсяе рэпарацыйнае праблемы, згодна яко а агульная сума рэпарацыяў устанаўліваецца адпаведна магчымасьці Нямеччыны плаціць. У граніцах гэнае сумы Нямеччына робіцца даўжнікам Злучаных Штатаў. Абавязкі-ж Нямеччыны адносна яе саюзьнікаў бярэ на сябе Амэрыка. Але Штаты ня плацяць саюзьнікам, а стараюцца задаволіць іх зьмяншэньнем ваенных даўгоў. Нямеччына выдае, па гэтаму пляну, цэлую чараду эканамічных гваранцыяў на чыгунках і ў важных галінах прамысловасьці.

Адначасна з нараджэньнем пляну Гільбэрта ў колах амэрыканскіх эканамістаў прафэсар Богаро заявіў, што ніякага перагляду ваенных даўгоў ня можа быць раней, як цераз 10 гадоў. Па яго думцы Амэрыка ў 1937 годзе толькі згодзіцца ануліраваць даўгі.

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— На востраве Гондо (Японія) пануюць нябывалыя тут маразы, да 20° і вялікія сьнегавыя завеі, у часе якіх згінула 60 чалавек.

— У Бомбэі (Індыя) бастуе 13.000 работнікаў бавэлнянае мануфактуры. Забастоўка выклікана эканамічнымі прычынамі.

— Празыдыум „ВЦИК"-а зацьвярдзіў праект пастанаўленьня Совнаркому РСФСР аб тым, што сельсаветы маюць права чыніць рэвізыі і выемкі ў тых сельскіх мяйсцовасьцях, дзе няма органаў міліцыі.

— У псыхіятрычнай бальніцы ў Буэнос-Айрэсе (Паўдзённая Амэрыка) ўзбунтаваліся вар'яты. Уцякл з бальніцы 6 вар'ятаў.

— У Эльзас-Лётарынгіі надовячы французкая паліцыя даканала новых арыштаў.

— Нямецкія рэпарацыйныя даўгі раўняюцца 132 мільярдам залатых марак. Каб заплаціць гэны доўг — дык праграма доўгу павінна аставацца ў моцы аж 100 гадоў.

— У Маскве, Туле, Курску, Тамбове і Пэнзе арыштавана агулам до 300 прыватных купцоў.

З жыцьця Польшчы.

50 праектаў...

Польскія газэты падаюць весткі аб тым, што ў-ва ўсіх польскіх міністэрствах гатуецца 50 праектаў новых уставаў, якія будуць выданы дэкрэтамі пана прэзыдэнта і будуць мець сілу законаў.

Карона і дзярж. гэрб.

Польшча ў сваім дзяржаўным ладзе носіць дэмакратычны назоў — рэспубліку, а рэспубліка значыць — народаўладзтва. Манархія, гэта знача гэткі лад, калі кіруе дзяржаваю адна асоба (кароль — цар).

Польшча, будучы рэспублікаю, карыстаецца адзнакамі манархістычнае старое дзяржавы. У яе гэрбе, на галаве белага арла трымаецца карона з крыжам (сымболь манархіі). Толькі цяпер п. прэзыдэнт выдаў дэкрэт, якім крыж з гэрбу зьнімаецца; астаецпа толькі карона!... Што гэта значыць? Пакуль што ня ведама.

Страшная сьмерць 2-х вязьняў.

3 студзеня між Лукавым і Седльцамі з вагону III клясы на поўным ходзе цягніка, выскачыла 2-х вязьняў, скутых кайданамі, каторых правозіў паліцыянт у вастрог. Вязьні папалі пад колы цягніка і былі раздушаны на сьмерць. Адзін вязень быў прыгавораны на дажыцьцёвую катаргу, а другі на 12 гадоў.

Безрабоцьце расьце.

Згодна ўрадавых дадзеных на 1 студзеня 1928 году ў-ва ўсёй Польшчы лічылася 164,800 безработных, у гэтым ліку 35,749 жанчын. За тыдзень ад 25 сьнежня безрабоцьце павялічылася на 4,360 чалавек.

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— У будынку аддзелу варшаўскага народнага музэю вынікам пажару згарэла 30 малпаў.

— 4 студзеня спыніла сваю працу суконная фабрыка Кулікоўскага і Анёла ў Беластоку. Прычына—адсутнасьць запатрэбаваньняў на вытвары і сродкаў. 66 чалавек асталося без работы.

— 5 студз. на польска-літоўскай граніцы здарылася сутычка польскае і літоўскае пагранічнае стражы. Адзін літоўскі жаўнер забіты.

— У Барыславе надовячы абылася вялікая дэманстрацыя безработных. Дэманстрацыяю кіравалі ППС (лявіца і камуністы).

— У некаторых Лодзінскіх фабрыках і на фабрыцы ў Згержы пачалася забастоўка работнікаў.

— З 21 сьнежня падвышана ўрадам цана на соль з 32 грошаў за кілё да 34 грошаў.

— 4 студзеня літоўская ўлада афіцыяльна прапусьціла на сваю тэрыторыю першага польскага грамадзяніна — карэспандэнта ПАТ-а.

НАВІНЫ.

— **Канфіската „Natio“.** 4 г. студзеня варшаўскія ўлады канфіскавалі № 11—12 часопісі „Natio“. Паліцыя пры гэтым зрабіла рэвізію ў памешканьні рэдакцыі. Трэба зачначыць, што часопісь „Natio“ зьяўляецца органам тых партыяў і народаў, якія стварылі блёк нацыянальных меншасьцяў.

— **Справа д-ра Туронка.** 26 студзеня ў Віленскім Апэляцыйным Судзе будуць разглядацца аж 8 судовых прэсавых спраў д-ра Туронка. Бароніць адвакат Родзевіч.

— **Справа Грамады.** У суботу 7-га студзеня, як пішуць польскія газэты, Віленскі Акружны Суд даручыў 56 актаў абвінавачаньня ўсім абвінавачаным у працэсе былой Грамады. Суд, быццам, распачнецца ў канцы лютага і працягнецца, як прыпушчаюць судовыя ўлады, каля шасьці тыдняў.

Пры даручэньні акту, часова быўшыя на волі пад залогам Язэп Шнаркевіч і сьвяшчэньнік Коўш, арыштаваны.

З вастрогу адказваюць наступныя асобы:

Бранiслаў Тарашкевіч, Сымон Рак-Міхайлоўскі, Павал Валошын, Пётра Мятла (былыя паслы), Радаслаў Астроўскі (дырэктар гімназіі), Максім Бурсэвіч, Фабіян Акінчыц, Язэп Шнаркевіч — па 102 арт. часьць II, 51 арт. і 110 арт. К. Карнага.

Далей: Аляксандар Коўш, Уладыслаў Новакоўскі, Антон Луцкевіч, Ян Кузьміч, Клаўдыя Гоцько, Мікалай Якімовіч, Вінцусь Шушкевіч, Язэп Баліцкі, Уладзімер Падбудзіка, Павал Драгун, Міхал Калпак, Ян Кот, Язэп Патапчук, Уладзімер Гмыр, Базыль Шкодзіч, Сьцяпан Шчыглінскі, Уладзімер Харкевіч, Стан. Янкоўскі, Аляксандар Патоцкі, Ян Гелда, Аляксандар Здакюк, Павал Беламыз, Марцін Козіч, Сымон Саванец, Павал Якубчык, Сяргей Сіняк, Міхал Яфімовіч, Ігнат Шасько, Алякс. Марчык, Ант. Сакалоў, Міхал Нікіфароўскі, Канстанцін Лабуцька, Сьцяпан Стоцік, Канстанцін Сманіла, Міхал Шапель, Ян Варанковіч, Анатоль Давіловіч vel Каляга, Алякс. Антановіч, Вінцусь Салыга, Вінцусь Крупіца і Ігнат Мармыш — усе па 102 арт. часьць II К. К.

Сьцяпан Куліна-Кулiноўскі абвінавачваецца па 109 арт. ч. II і III К. К.

Сьцяпан Казачонак, Міхал Кавалёў, Нікансp Каралевіч, Марк Капіловіч—абвінавачваюцца з арт. 102 ч. II, 49, 499, 51 і 455 К. К.

На расправу будзе паклікана 421 сьведак з боку пракуратуры і каля 1000 сьведак з боку абвінавачаных.

Акт абвінавачаньня заключае 91 старонку друку.

У складзе суду будуць: старшыня Аўсянко, судзьдзі: Ёзэвіч і Борэйко. Абвінавачваюць пракуроры: Прылускі і Каланскі.

— **Беларускі аддзел у віленскім радыё.** Гэтымі днямі ў віленскім радыё ўведзены беларускі аддзел, кіраўніком якога зьяўляецца гр. А. Зянюк. Дня 5 студзеня г. г. гр. Зянюк зрабіў першы выступ у беларускай мове, дзе падкрэсьліў аграмаднае значэньне ўвядзеньня беларускага аддзелу ў віленскім радыё для разьвіцьця беларускае культуры зазначаючы, што там, дзе недаходзіць беларускае друкаванае слова, дойдуць беларускія словы па радыё і дадуць весткі сьвету аб культурным жыцьці Беларускага Народу.

Для беларускага аддзелу вызначана 6 гадзін у месяц, па 25 мін. кожны выступ апрача рожных надпраграмовых выступленьняў. Наступны выступ адбудзецца 12 студзеня а 5 гадз. ў вечары п. н. „Беларуская хвіліна“ і 13.I. адбудзецца лекцыя ад 7,35 да 8 гадз. п. н. „Самастойнасьць беларускае культуры“.

Гэты вялікі здабытак, якім ёсьць беларускі аддзел у віленскім радыё, астаецца толькі прывітаць і пажадаць, каб ён быў заўсёды належна і арганізована выкананы.

Грамадзяне!

Цяжкае матэрыяльнае становішча нашых гарадоў і вёсак, пасьля ўсясьветнае вайны, яшчэ больш пагоршылася. Сотні тысячаў гаспадарак і дробна-прамысловых варстатаў ня маючы падтрыманьня і грашавой дапамогі, — марнеюць і ня могуць падняцца на належную вышыню. А сколькі-ж розных перакупшчыкаў і інш. карыстаюцца з эканамічнай неарганізаванасьці сялянства пры окупліваньні ўсялякага дабра, або пазычаючы селяніну грошы на высокія проценты.

А з другога боку і той, хто мае лішнія грошы,—баючыся палажыць іх на проценты ў чужыя для яго банкі,—трымае іх бяз ніякай карысьці, утрудняючы гэтым разьвіцьцё так патрэбнай Беларусам эканамічнай незалежнасьці, а часта і сябе наражаючы на ўсялякія страты і непрыемнасьці.

Каб спыніць гэтыя недастачы, каб дапамагчы ў ва ўсіх гэтых і ім падобных справах,—27 верасьня г. г. сарганізаваўся банк пад назовам „Беларускі Коопэратыўны Земляробска-Прамысловы Банк ў Вільні з абмежаванай парукаю“.

Мэтаю Банку ёсьць:

1) Падтрыманьне дзейнасьці і разьвіцьця гаспадарчых коопэратыўных арганізацыяў, даючы ім—дагодны крэдыт, пасярэдніцтва між імі ў зужыткаваньні надвышак абаротных запасаў і спаўняньне для іх грашавых і банкавых інтарэсаў;

2) Дапамога ў адбудове дробных гаспадарак і дробна-прамысловых варстатаў, зьнішчаных, папсаваных, або запушчаных з прычыны вайны;

3) Падтрыманьне людовага мастацтва, рамясла, тэхнікі і промыслу, а такжа дапамога ў культурным разьвіцьці сваіх сяброў.

Ў сувязі з вышэйшым Банк: 1) прыймае ўклады на кніжкі, на бягучыя і пераказныя рахункі.

Увага: Ўклады прыймаюцца ад розных асобаў і арганізацыяў як сяброў, так і не сяброў Банку. 2) адкрыў запісі ў сябры Банку. Ў сябры прыймаюцца жыхары гарадоў, мястэчкаў і вёскаў як мужчыны, так і жанчыны, а гэтак сама ўсялялія супалкі і арганізацыі коопэратыўна-гандлёвага прамысловага і гаспадарчага характару.

Каб стацца сябром Банку,—трэба ўнесьці хоць адну сяброўскую складку (пай) ў 20 злотых і 1 зл. 50 гр. ўпісных.

Увага: незаможныя павінны ўнясьці прынамсі $^1/_4$ складкі г. ё. пяць злотых і ўпісныя, астаткі (15 зл.) ратамі.

3) Прыймае заявы ў справе пазыкі грошаў. Грошы будуць пазычацца толькі сябром Банку—ў парадку атрыманых заяваў.

Запісывайцеся ў сябры свайго Банку. З ўсялякімі пытаньнямі трэба зварочвацца да дырэкцыі Банку (Wilno, Ostrobramska 8—1).

Дырэкцыя
Беларускага Коопэратыўнага
Земляробска-Прамысл. Банку

Куток рытмаў.

НЯ СУМУЙЦЕ...

(Алегорыя).

Ня сумуйце, што па небу
Хмары чорныя гуляюць
І даждом паля пустыя
Бязупынна паліваюць.
Ня сумуйце, што халодны
Вецер сьвішча, завывае
І лісточкі залацісты
З дрэў бяз літасьці зрывае.
Ня сумуйце, што сярдзіта
Гай шуміць на касагоры
І ў густых яго хамёлках
Рэзвых птушак змоўклі хоры.
Ня сумуйце, што з паўночы
Устае туман імглісты
І густою павалокай
Засьцілае шнур ручісты.
Ня сумуйце, што на момант
Сонца бліснe з-па-за хмараў,
Што у ночы ўсюды поўна
Нейкіх страхаў, нейкіх чараў.
Ня сумуйце, бо ня вечна
Будзе восень, непагоды...
Час надыдзе і вясною
Прывітае ўсе народы.

Улад-Ініцкі.

Гаспадарскі аддзел.

Як ратавацца ад пажару.

Шмат бяды і нешчасьця робіць па вёсках пажар. Не адзін багаты гаспадар астаўся ў аднэй кашулі, дый яшчэ Богу дзякуе, што з душой выскачыў з агню. А ўсё гэта робіць наша цемната і недбаласьць. Каб людзі самі аб сабе думалі, каб на Бога не ўскладалі таго, што самі павінны зрабіць, то-б яно неяк лепш-бы і жылося. Дармо, што нашы дзяды і бацькі ня ведалі, як ратавацца ад пажару, і толькі ведалі, што агонь баіцца вады. Цяпер ужо ў шмат якіх мястэчках можна пабачыць „пажарную стражу“ вольную і гарадзкую, што ў адну мінуту ўсхопіцца ў ночы, запражэ коні прыедзе і пагасіць полымя. Служаць у гэткіх стражах па гарадох і мястэчках і паны, і чыноўнікі, і сяляне, і ўсё безплатна за сваю службу, хоць ніхто грошай не бярэ, але затое маюць пашану ад усіх людзей.

Па вёсках пакуль што ў нас не чуваць, каб нашы селяне заводзілі пажарныя дружыны. У Польшчы, у Літве, Латышчыне, Украіне і ў Расеі даўно ўжо ёсьць шмат людзей, каторыя ахвяраваліся для дабра грамадзкага па вёсках. Вось яны і ўзяліся да арганізаваньня вясковых дружын. Маладые хлопцы ахвотна ідуць у такія дружыны, выбяруць з паміж сябе старасту і дзесяцкіх і вучацца, як ваяваць з агнём. Зрабіць гэта можна былобы і ў нас. Грошы трэба сабраць з усіх. Машыну цяпер можна купіць злотых за 400 разам з кішкой і з усімі патрэбнымі да яе рэчамі. Калёсы, ці санкі знойдуцца ў кожнага гаспадара і вёдраў у вёсцы не мала; трэба зрабіць дзьве бочкі і якіх шэсьць крукоў на доўгіх і моцных ручках. Сякера і вяроўка заўсёды ёсьць у хаці. Вот вам і гатова пажарная каманда. Вучыць можна ахвотнікаў ці вечарамі, ці ў сьвята.

Кожны разумны і справядлівы чалавек заўсягды гатоў будзе памагчы ў такой справе, бо ратаваць людзей ад бяды кожны павінен. Ён навучыць і як дастаць пазваленьне і як сабраць грошы. Пісар у воласьці так сама знае гэтые парадкі. Часу на ўсю гэту справу патрэбна ня больш месяца—паўтара.

Па вёсках заўсёгды знойдзецца салдат, адстаўны, ці запасны, вось іх канешне трэба ўцягнуць у пажарную дружыну. Яны могуць быць выбраны на дзесяцкіх. Калі побач ёсць дзьве—тры вёскі, то трэба змаўляцца ўсім разам, каб зрабіць адну дружыну, каторая павінна ехаць бараніць суседнія вёскі дзе толькі агонь пакажацца, ці дым вялікі. Трэба добра памятаць, што як грамадою людзі бяруцца да справы то і бяда ня страшна.

Я пісаў, як трэба ваяваць з агнём, але яшчэ трэба ведаць, як трэба рабіць, каб не дапусьціць да пажару.

Перш—наперш трэба будавацца ў вёсцы, як можна далей сусед ад суседа. Сяляне нашы ставяць свае будынкі у кучы. Тут і хата, тут і хлеў, поплеч гумно, стог сена, або саломы, а тут-жа блізенька васець і пераплёт з жытам. Як загарыцца ў хаці то ўжо ня толькі яна згарыць, а згарыць уся прылада ды маёмасьць. Каб лягчэй ратавацца ад пажару трэба канечне, каб будынкі рэдка былі будаваны.

Хата ад хаты, ці будынак ад будынку павінен быць ня менш, як на 9 аршын адзін ад аднаго. Паміж будынкаў трэба садзіць, ці грушы, ці ябланькі, а як фруктовых дрэў німашака, то садзіце бярозы, ліпы, клён ці што другое лісьцявое. Хвоя і ёлка не павінны быць у суседзтве, бо яны і самі хораша гараць у часе пажару.

Вуліцы робяцца шырокія. А калі шкада шматка зямлі, бо яе і так ня многа, то робяцца перад хатамі гародчыкі і там ізноў садзяцца дрэвы паміж буракоў, ці бульбы. Тады вуліца, хоць і вузкая, бараніла-бы суседаў на супраць ад пераміднага огню, бо хата ад хаты цераз вуліцу была-б сажняў на 10.

Студні трэба мець у вёсцы не адну, а прынамсі адну на трох гаспадароў. Асьвер павінен быць з прыкаваным вядром да шаста. Пад'езд да студні павінен быць не з аднаго боку, а прынамсі з трох бакоў, каб бочкі з вадой ад'еджалі свабодна, не чапляючыся адна за другую.

Страху, крытую саломай, трэба з верху пакрыць глінай. Хоць праўда дождж крыху змые гліну, а ўсё-ж такі гліна прасочыцца ў сярэдзіну саломы і страха ня будзе гарэць, як серчык. Ешчэ лепш было-б, крыючы саломай, кожны рад, ці пяравясла мазаць глінай. Такая мазаная сраха цяжэйшая будзе, і пад яе трэба класьці мацнейшые рэпкі пад кроквы.

Летам каля кожнае хаты трэба ставіць цэбар з вадой і памялом. А як, барані Божа, загарыцца ў суседаў, пасылай бабу, ці ўнука, ніхай сядзіць на страсе і мокрым памялом іскры бье.

Людзі кажуць, што ўсякі, пажар спачатку вядром вады заліць можна. І праўда. Заўсёды агонь пачынаецца з малога: ці газніца разабьецца, ці вугаль зваліцца на падлогу, ці кіне хто цыгарку ў сена. Ну, словам, бяда бывае з глупства. — Вось-жа вада і павінна быць заўсёгды пад рукамі. Калі вады зусім няма, або вымерзае, то трэба бурыць загарэўшуюся будоўлю. Найбольшую бяду сьцягае на быдынкі падчас пажару саломенная страха, вось яе перш за ўсё трэба збурыць. Тагды агонь сядзе, бо няма за што ўчаніцца, і пажар скончыцца на тэй хаці, каторая перш за ўсё занялася. Трэба цяпер у гэтым мейсцы сказаць, што газу нельга вадой гасіць. Калі загарыцца газа найлепей чым небудзь прыкрыць агонь: пасьцілкай, коўдрай, або засыпаць зямлёй, пяском, гразёю.

Калі дзе пачаўся пажар, загарыцца стог сена або саломы, то яго няможна расцягаць. Трэба толькі ліць ваду, не чапаючы крукамі, бо салома, ці сена мігам дасьць мільёны іскраў і шматкоў, што з ветрам панясуцца на суседнія хаты.

Шмат чаго можна парадзіць, але ня ўсё лёгка споўніць. Тое, што я напісаў, здаецца ня цяжка зрабіць, дый грошы многа ня трэба. Няхай хоць гэта, што тут стаіць зробяць ува ўсіх вёсках, то пажары ня будуць страшны. Пры добрых парадках больш за адну хату на сяле згарэць не павінна.

Пра студні я ўжо казаў. А вось калі бывае ў сяле сажаўка, то канечна трэба, каб яна была выгароджана і каб да яе быў праезд свабодны, ды каб з канём і з калёсамі можна было абярнуцца, не баючыся вывернуць бочку з вадой.

НАШАЯ ПОШТА.

Юрэвічу. Карэспандэнцыі прысылайце; газэту пасылаем.

Валуевічу А. Ваш адрас папраўілі, газэту пасылаем.

Кунічу Дз. Пазма „Сымон Музыка“ скора выйдзе з друку і тагды будзеце магчы выпісаць яе з кнігарні.

Блашчэніцы І., Станкевічу Б., Драгуну У., Манкевічу Я. — газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Хаткевіча М., Лакошко М., Новіка С., Міхнюка Ул.—па 2 зл.

Богана М., Крэчкі Э.—па 1 зл.

ВЕСТКІ З КРАЮ.

Толькі з блёкам нацыян, меншасьцяў.

(Белавежа).

Як толькі былі абвешчаны выбары і там недзе ў цэнтрах палітычнага жыцьця распачалася прадвыбарная (падгатаваўчая) праца, я перш-на-перш задумаўся... і моцна задумаўся...

І калі ў выніку гэтага, я пачаў разважаць, аб нашым жыцьці-быцьці і палажэньні наагул, дык прышоў да перакананьня, што выбары — рэч вельмі важная. У наш век, калі мы жывём і дыхаем, як прыказана, парлямант (Сойм і Сэнат) гэта — тое месца, дзе мы можам хоць плакаць і жаліцца... Парлямант, гэта—той маленькі кавалачак тэрыторыі дзе мы маем хоць нейкае маленькае права змагацца і вясьці барацьбу за сваё істнаваньне і чалавечае права; гэта — маленькая аддушына!... Вось чаму, як мне здаецца, трэба нам старацца, каб пасlаць туды якнайбольш і найлепшых нашых прадстаўнікоў. Але-ж як гэта зрабіць?

Будучы знаёмы з выбарным законам і з усей выбарнаю тэхнікаю, я без ніякіх доўгіх разважаньняў зрабіў сваею думкаю вывады, што трэба нам — блёкавацца. Але-ж з кім?

Ведама што блёкавацца з польскімі партыямі зусім не выпадае. Кожная польская партыя, як прадстаўніца пануючае нацыі мае іншыя, не падобныя да нашых, заданьні і мэты. Яны імкнуцца ўсіх выкарыстаць для сябе, а мы павінны ня дацца...

У такім выпадку, зусім зразумела, што трэба блёкавацца з тымі, якія маюць з намі аднолькавыя мэты і нядолю. А тымі і ёсьць іншыя няпольскія народы, г. зв. нацыянальныя меншасьці.

Вось чаму, я шчыра вітаю нашых беларускіх дзеячоў, якія стварылі беларускае аб'яднаньне і ўвайшлі ў блёк усіх нацыянальных меншасьцяў. З кім-бы я не гаварыў тут, усе падзяляюць мае пагляды, а знача: няхай жыве блёк.

Зубр.

Гэта, дык праўда.

(Стоўпцы).

З асобай любасьцю і гораччу ў сэрцы прачытаў вестку ў „Сялянскай Ніве" № 2 аб камбінацыях „Права Працы" (цяпер ужо „Думка Працы"). Камбінацыі гэтыя, запраўды страшныя! Страшныя і забойчыя для беларускіх працоўных масаў!...

Як гэта можна, каб Беларусы блёкаваліся з польскімі партыямі?! Паглядзеце, якая розьніца паміж намі—Беларусамі, як паняволянай нацыяй і палякамі, як дзяржаўнаю пануючай нацыяй! Не, я добра ведаю, бо маю пэўнае перакананьне, што за гэтакія рэчы — за ўгоду з польскімі партыямі, за здраду беларусам—вы паночкі з „Думкі Працы" атрымаеце тое, што заслужылі, а гэта тое называецца — пагарда і ганьба!

Ці-ж вы ня ведаеце, што ўходзячы ў згоду з Ваявудзкім і яму падобнымі вы наражаеце беларускі народ на згубу? Так, вы думаеце вясьці народ на згубу, але-ж народ, ужо ня гэтакі, як вы думаеце. Народ ужо зразумеў, што вы — прадажнікі. Вы прыватна запрадаліся дэфэнзыўшчыку і правакатару Ваявудзкаму і яго кампаніі!... Але-ж мы маем запраўды сваіх абаронцаў, якія ня ідуць на ўгоду з варожымі беларусам дзейнікамі і мы іх падтрымаем. Мы верым толькі ў барацьбу! Проч з угодаю!

Ніхто, акрамя вас, з „Думкі Працы" „пекачы" не аддасьць сябе ў рукі правакатараў! Ужо і бяз гэтага многа мы дазналі ўціску ад тых, з кім вы пакумаваліся: ад тых польскіх сацыялістаў з якімі вы раскрыжоўваеце Матку-Беларусь і яе многапакутны, гаротны, працоўны народ! Вось гэта, дык праўда!

Сам—Свой.

Нашыя „Кітайцы".

(В-ка Ярашова, Маўчадзкай вол.).

Нельга не сказаць, аб адным балючым зьявішчы з сучаснага жыцьця нашае вёскі, гэта аб судовых справах сялян між сабою.

У Маўчадзкай валасьці, а мо' і ўва ўсім павеце, гэты „залаты прыз" узяла, такі, вёска Ярашова. Яшчэ да вайны, Ярашуны ўжо „ваявалі" ды былі „слаўны"; цыганскім табарам цягнуліся яны па ўсім дарогам павету, якія толькі вялі ў дзьверы Суда. Цяпер, папрыяжджаўшы з бяжынства, браты-Беларусы ізноў узяліся тузацца адзін з адным, ды ўсе разам; ды так заядла, што ляціць—і пух і дух! У іх, як у Кітайцаў: ёсьць свой і Чанг-Тсо-Лін і Чу-Кін-Сын, а хто там наступая, хто адступая ды за што, навошта,—не разбарэш. Тузаюцца мужчыны пагалоўна, тузаюцца бабы, тузаецца за імі і ўсё, што ёсьць жывое ў хатах. Васёлая вёска! На'т і чужому, будучы прыпадкам у Ярашове, можна заўважыць гэтую вострую ненармальнасьць адносінаў вёскі. Гляньце ў любое вакно, гляньце за любы вугал: ужо сусед выглядая суседа, ужо трасе кулаком, ужо, за плячыма яго і баба раскрыла рот ды згарнула і трымае хвігу, каб скарэй ткнуць яе праходзячаму па вуліцы суседу-ворагу..! Эх, ды чаго вы там ня ўгледзіце! Ня ўгледзіце толькі—дружбы, пашаны, братэрства, любові. Няма гэтага ў іх; зусім няма, ня было на'т і ад... патопу! Усё добрае, усё чалавечае—выкурылі як люльку махоркі, пусьцілі на вецяр,—узаемная ненавісьць, узаемнае зло, а потым—адвакаты, сьведкі, карчмары... А дзеці? Бедныя дзеці, растуць тымі-ж „гора-барацьбітамі", цёмнымі, злымі ваўчкамі... Бацькі! Пашкадуйце іх!... Школкі ні такой, ні сякой—няма; няма каму кінуць у чыстую душу добрае зярнятка, няма каму паліваць яго каб узышло, каб узрасло яно моцным, зярністым коласам. Хто-ж гэта зробіць, хк ня вы—бацькі яго? Ці мо' ўжо ні сумленьня, ні братэрства, ні сьветлых паглядаў на жыцьцё, так-такі, ужо і нічога чалавеку ня трэба? Кепска браты! Страшэнна кепска і сумна! Гляньце!!! Уся праца, увесь прыбытак, апошні пуд—зьядаюць суды і суды! Судзяцца за ўсё: за зямлю, за курыцу, за абразу гонара; раскопываюць старыя, як няма,—выкопваюць з зямлі і,—мора зла, гора, ненавісьці, сьлёз разьліваецца больш, усё ахопвае, топіць, душыць і сумленьне і розум, і дабрабыт... Страшэнны воблік ненавісьці чалавека к чалавеку стаіць, як прагавіты гад, па шляху вашага жыцьця і п'е сьлёзы і кроў...

Шыпшына.

Як яны лгуць.

(Навагрaдак).

Будучы на зьезьде выбаршчыкаў, я добра ведаю, як ён праходзіў. Поўная вялікая саля, дзе адбываўся зьезд, таксама аб гэтым добра ведае. І вось тыя людзі, а іх было, што найменш якіх 200 чалавек, дазнаюцца цяпер, як лжэ, маніць і якую „праўду" піша „Думка Працы".

Ну і што-ж? Праўда, адзін з прысутных на зьезьдзе закінуў здраду б. пас. Сабалеўскаму... Праўда, усе зацікавіліся гэтым закідам! Але-ж калі той, хто рабіў закід ня даў ніякіх фактаў здрады, калі выясьнілася, што здрада толькі ў тым, што б. п. Сабалеўскі парваў з палянафільствам, парваў зносіны з правакатарам і дэфэнзыўшчыкам паляком Ваявудзкім, які стварыў аграмадны судовы працэс (маю па думцы справу арыштаў грамадоўцаў), дык усе прывіталі б. пасла Сабалеўскага за яго гэтую „здраду" і сам той хто зрабіў закід — заціх, відаць зразумеўшы сваю памылку.

Аднак-жа „Думка Працы" падала зусім іншую, самую ілжывую вестку і гэтакім парадкам, выявіла сваё запраўднае аблічча. Паказала ўсім прысутным на зьезьдзе, што яна мае сваім заданьнем пісаць толькі няпраўду.

Цяпер ужо ведаем, бо зьяўляемся жывымі сьведкамі, што „Думка Працы" займаецца хлусьнёю і баламуцтвам.

А калі так, дык і будзем усюды і заўсёды сьведчыць аб гэтым.

Км.

Якой працай займаюцца.

(в. Жэрсьцьвянка, Дзісенскага пав.).

Прыемна чытаць у нашай газэце „Сялянская Ніва", як гэта ідзе культурная праца, каторая разганяе цемнату і адбівае ў сялян ахвоту ад усялякага паскудзтва, каторaму калісьці яны аддавалі ўсе свае сілы.

Але ў нашай, Лужацкай валасьці, няма гэтага, каб сяляне праводзілі культурную працу, а яшчэ адбіваюць ахвоту і ў другіх, працуючых на карысьць сваей роднай старонкі.

Ніяк яны ня кінуць, ахвоты да гульні ў карты! Як прыдзе субота, нядзеля, альбо якое сьвята... Рэжуць у „Каала" і прывучаюць сваіх дзетак, якія аступіцай стаяць кругом стала і пазіраюць, як іх бацькі „працуюць". А моладзь наша таксама адстала. Замест таго, каб залажыць гурток Б. І. Г. і К., Народны Дом, бібліятэку-чытальню і г. д. толькі цягаюцца па вёсках, дык шчапаюць галовы адзін другому.

Браты Беларусы! Кіньце гэтыя дурныя гульні, а вазьміцеся за асьветна-культурную працу. Цяпер надходзіць час выбараў, а вы ня знаеце якія партыі нашыя прыяцелі, а якія ворагі, дык каб вы ведалі, Дарагія Браточкі, як палепшыць сваю будучыню, арганізуйцеся каля Сялянскага Саюзу, выпісывайце яго газэту „Сялянскую Ніву", з яе вы даведаецеся, як здабыць пры выбарах сваіх абаронцаў.

Прысутны.

Раны крывавяцца...

(Голас з вёскі Маўчадзкай валасьці).

Аб тым, як адбыўся вялікі зьезд Блёку Нацыянальных Меншасьцяў будуць многа пісаць і гаварыць. На зьезьдзе я быў прысутным і як беспартыйны, хачу сказаць, братом-сялянам, некалькі слоў аб сваім уражаньні, аб тым што я бачыў і што думаю.

Першае—на зьезьдзе было каля 200 душ, сярод якіх пераважна былі сяляне прыехаўшыя з усіх куткоў Беларусі. Прамовы казалі: Багдановіч, Ярэміч, Рагуля, Сабалеўскі і іншые. Саля грымела ад воплескаў... Прамовы жывыя, поўные болю за працоўны народ, прамовы гарачага змаганьня, як агонь, кідаліся ў сэрца. Я глядзеў у твар гэтых дзеячаў, якіх злосна крыжуюць беларускія часапісі і... бачыў у іх абарону сяляніна, любоў да Бацькаўшчыны, самаахвяру! Я ўгледзіў тут ня просты зьезд сярмяжнага люду, ня просты вотум давер'я, а песьню перамогі, трыумф ідэі гэтых дзеячаў. Прыяцель і вораг, мудры і дурны, усе хто быў там, глыбока адчулі гэта, панялі і тое, што наша моц, наш ратунак.—гэта аб'яднаньне ў вадно цэлае, вера ў вадно. Толькі адналітнае цэлае—магутна, толькі вера ў ідэю, ды давер'е да братоў—Павадыроў, паможа нам паступова здабыць і лепшую будучыню і цьвёрды грун дзеля далейшага зьдзейсьненьня ідэалаў.

І маё ўражаньне, што ў дзень 28 сьнежня 1927 г., у тэў салі напоўненай пакутным Беларускім Народам, дзе грымела малітва—стогн „Ад веку мы спалі".. і гдзе цудоўная „Паўлінка" выказала ўсё хараство сэрца Беларускай жанчыны—ня было ні юдаства, ні здрады, а поўным сьветам гарэла праўда і любоў да Бацькаўшчыны.

Праўда,—раны крывавяцца... Раны будуць крывавіцца, пакуль мы будзем сацыяльна расьці, пакуль у муках адраджэньня жывём. Раны будуць крывавіцца пакуль ня згінуць пасярод Беларусаў дзеячы—падшываацы, пакуль ня знойдзецца кампраміс дзеля аб'яднаньня, пакуль увесь Народ ня стане аднальковa на сустрэчу заўтрашняга дня. Застаецца ў сэрцы ўсё-тое-ж балючае пытаньне; чаму няма адзінства, дзе і ўколе гэга — праўда?.. Адно неба над намі, адзін мілы кут, бьецца і крывавіцца ў грудзёх адно беларускае сэрца... Чаму-ж мы блудзім, гэтак цяжка і самахоць блудзім? А газэты шумяць усё сваё, партыйнае, адусюль ляцяць камяньні ў жывое цела Беларускага Народу і як заўсёды, крывавяцца нашыя раны...

П. Крэнь.

СЯЛЯНЕ! Прысылайце падпіску, падахвочвайце другіх прысылаць грошы і пашырайце „Сялянскую Ніву"!

Усячына.

Страшэнныя лічбы.

Чалавечыя ахвяры, якія праглынула Вялікая Вайна 1914—1918 г. г. у выніку прагавітасьці капіталістых і буржуазіі ўсяго сьвету да захопу рынкаў і эканамічных уплываў, зьяўляюцца найцікавейшаю тэмаю для ўсіх часопісяў, каторыя так ці іначай закратваюць пытаньні вайны і спакою. Ад канца Вялікае Вайны ўжо наступіў 10-ты год, а, нават маленкая заўсёмка аб стратах, ці то матэрыяльных, ці то чалавечых, праглынутых ёю, хвалюе нас, быццам, гэная вайна прадаўжаецца яшчэ цяпер.

Нядаўна, ў № 11 месячніка „Fidae" быў надрукаваны артыкул „Як дорага каштавала вайна", у каторым аўтары прыводзяць дадзеныя аб чалавечых стратах у Вялікай Вайне. Дадзеныя ўзяты з урадавых статыстыкаў паасобных дзяржаваў, прыймаючых чынны ўдзел у вайне...

І вось да якіх страшэнных лічбаў даходзяць ахвяры вайны.

Ваюючая дзяржава	Мабілізавана	Забіта ці памерла ад ранаў	Ранена
	т ы с я ч а ў		
Расея	12,000	1,800	3,500
Францыя . .	8,200	1,336	2,560
Англія . . .	9,500	945	2,120
Італія	5,600	497	950
Сэрбія . . .	700	400	150
Румынія . . .	1,000	250	170
Бэльгія . . .	400	44	100
Злуч. Штаты П. Амэрыкі .	4,200	50	240
Другія саюзн. дзярж. (у іх ліку Польш)	600	60	
Нямеччына . .	13,250	1,885	4,249
Аўстра-Вэнгр.	9,000	1,450	2,000
Турцыя . . .	1,800	450	
Баўгарыя . .	500	70	100

Як бачым з гэнае табліцы, дык па старане стара-саюзьнікаў стала пад ружжом 42,200,000 жаўнераў, з якіх забіта ці памерла ад ранаў 5,408,000, а ранена 9,910,000, па старане-ж цэнтральных дзяржаваў—мабілізавана 24,550,000 жаўнераў, забіта ці памерла ад ранаў 3,885,000 і ранена 7,023,000.

Лічбы гэныя не гавораць, а крычаць аб тых страшэнных выніках вайны, каторыя цяжкім берамям узваліліся на працоўныя гушчы. Лічбы гэныя крычаць аб велічы барацьбы і аграмаднасьці чалавечае крыві, пралітай у ахвяру Молаху вайны.

Запраўдны суд... вынікам каротміх спадніцаў.

У Чэнстахове судзьдзі пакою прышлося разглядаць справу, якая выклікалася цяперашнім „культурным" звычаем насіць кароценькія спадніцы.

Адна паненка абвінавяціла маладога чалавека, аж з „вышэйшаю" асьветаю, за тое, што ў часе гутаркі з ёю—ён дакнуўся цела паненкі вышэй калей, прыпаднімаючы спадніцу. Гэга здарылася ў першараднай кавярні „Крысталь".

Перад судзьдзёю зьявіліся і абвінавачаны і пацярпеўшая, чакаючы прысуду... І што-ж... Судзьдзя апраўдаў абвінавачанага, пастанавіўшы, што пры цяперашней модзе, малады чалавек ня меў патрэбы падымаць спадніцы, каб дакнуцца цела...,

(„Glos Prawdy" Nr 9).

Куток сатыры і сьмеху.

Пакутная душа.

28 м. сьнежня адбываўся зьезд Т-ва Беларускае Школы, паміж іншым, адбыліся перавыбары Галоўнае Ўправы.

І вось, на гэтых перавыбарах асабліва „ўшанавалі" доктара філязофіі „наўчонага спадара" Я. Станкевіча. Яго паставілі, першым ад хваста, заступнікам сяброў Галоўнае Ўправы. Як відзім, дык і там Яаку не шанцуе. Выгналі з „Сялянскае Нівы",—Т-ва ня прыняло!... Пакутная душа!

Панскі мітынг.

На мітынгу тутэйшы панок Шалахоцкі, ведама-ж у панскай мове, зрабіў заклік:

— A więc, wybierajcie posłów na Sejm!...

— О не, — адказалі галасы з публікі, — мы выбярэм паслоў у Сойм, а на Сойм няхай паны выбіраюць. Што карысьці з таго, калі пашлем людзей на соймавы дах.

Вось як — zrozumiano!

У беларускім акр. выбарным камітэце.

— Ведаеш, якая сёньня неспадзянка, — гавора адзін сябра да другога.

— Што такое? — зьдзіўлена запытаўся другі.

— Паўлюкевіч прыслаў нам вязанку дроў, каб выпаліць у печы, а на кожным палене напісана „Беларускае Слова"...

Запраўды-ж „доктар" Паўлючок — спагадлівы чалавек!...

„Zjednoczenie".

Чытаючы праклямацыю „Zjednoczenia" пытаецца Яаук у Астапа:

— Што гэта значыць „Zjednoczenie"?

— Гэта значыць,—адказвае Астап,—што нехта адзін бяз нікога астаўся: зьедночыўся—асамотніўся.

Ці так, пане, Białorusinie Умястоўскі?

Філёзофія ў прыказках.

— Калі сьпіць ліха, дык няхай сьпіць!... Ня будзі яго! — кажа Міхась.

— А як прасьнецца, дык перад ім сайдзі з дарогі! — падтакнуў Ясь.

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук. Беларуская Друкарня ім. Фр. Скарыны—Вільня, Людвісарская 1.